

74 OKT. 1983

NOGC

POSTBUS 155 3800 AD AMERSFOORT
BREESTRAAT 59-61
TEL 033-19342

J A A R V E R S L A G 1983

Boekmanstichting-Bibliotheek
Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
Tel.: 243736/243737/243738/243739

KOLOFON: eindredactie: Dick de Wit
tekstverwerking: Evelien Toepoel / Ria van der Sleet
vormgeving: Dick de Wit / Wim Groart
bindwerk: Wim Groart
druk: S V E

uitgave N O G C - Amersfoort - 1984

N27-1983

NOGC

INHOUD

	blz.
Inleiding	1
Bestuurszaken	3
Direkteurenoverleg	7
Overleg Amateuristische Kunstbeoefening en Kunstzinnige Vorming	13
Overleg Beeldende Kunst	15
Overleg Emancipatorisch Vormingswerk met Vrouwen	17
Overleg Muziek en Dans	21
Overleg Theater	23
Overleg Vormings- en Ontwikkelingswerk	25
Projekt Edukatief Tentoonstellings- materiaal	29
Samenstelling buro	30
Vertegenwoordiging	32
Provinciale Culturele Raden	34

De Stichting Nationaal Overleg voor Gewestelijke Cultuur werd in 1953 opgericht als samenwerkingsorgaan van de provinciale kulturele raden. Toen was er nog niet in elke provincie zo'n kulturele raad; dat te bereiken was mede een doelstelling van de Stichting. En die werd verwezenlijkt. Nu ziet het er naar uit dat in één provincie een andere oplossing gekozen gaat worden; in Groningen komt een meer algemeen advieslichaam. Al zal daar op den duur wel weer een kulturele raad ontstaan, toch is dit een maatschappelijke ontwikkeling waarmee we beslist niet gelukkig zijn. Het lijkt alsof de verworvenheden van de afgelopen decennia, samen te vatten in het woord democratisering, zijn verworpen. Bevolkingsinspraak wordt op dit terrein kennelijk niet meer gewaardeerd.

Het NOGC is nu niet en nooit geweest een koepel, doet niet aan belangenbehartiging in engere zin of aan pleitbezorging, maar is een landelijke organisatie voor overleg (met derden), beraad (onderling) en representatie (het present stellen van opvattingen over het te voeren cultuurbeleid die leven in de kring van betrokken instellingen en organisaties). Het is een van de weinige fora waar het geluid vanuit het werk in de provincie tot zijn recht komt. En dat is van eminent belang voor de rijksoverheid: Hoe kan immers beleid gevoerd worden dat landelijk beleid is en geen "Haags" beleid als dit los staat van de plaatsen waar het wordt geëffektueerd?

Het Bestuur

BESTUURSZAKEN

3

Het algemeen bestuur van het NOGC was in 1983*) als volgt samengesteld:

	<u>bestuurslid</u>	<u>plaatsvervangend lid</u>
Groningen	Th.W.Niemeijer	
Friesland	P.v.Zandbergen-Scheffer	
Drenthe		A.E.Brons
Overijssel	A.Koorneef	Th.Jansma
Gelderland	A.A.Sterman	C.Schepel
Utrecht	M.Fretz-Prins	M.Leeflang
Noord-Holland	J.Ritsema	J.Goudsmit
Zuid-Holland	J.Rutten-Verweij	R.Huisman
Zeeland	J.de Bres	M.A.Hendriks-Heuts
Noord-Brabant	J.Reuver	
Limburg	J.J.M.Wijers	H.Chr.C.Dobbelstein
voorzitter	C.Stapel	

Adviseurs:

AK/KV	L.v.d.Molen
BK	S.Dekker
Theater	A.Ponsteen
V&O	H.v.Weelden-v.d.Voort
Muziek	B.Cats
VOS	J.Janse de Jonqe
DO	W.Penders

Het dagelijks bestuur bestond uit de volgende personen:

C.Stapel	voorzitter
M.Fretz-Prins	sekretaris
Th.W.Niemeijer	penningmeester
J.de Bres	lid
J.Ritsema	lid

In de vergaderingen van algemeen bestuur en dagelijks bestuur werden onder andere de volgende onderwerpen behandeld.

Werkplan en werkprogramma.

Op basis van het werkplan werd een werkprogramma voor 1984 vastgesteld, waarin nadrukkelijk werd gekozen voor het eigen gezicht van het NOGC, overleg en beraad gefor-

*) per 31 december

vervolg Bestuurszaken

4

muleerd in de rijkstermen van de steunfunctie.
In samenhang hiermee werd aandacht besteed aan:

Rijksplan en programma.

Bij beide werd gekonstateerd dat deze kennelijk nog steeds proefnemingen zijn en niet echt een vertaling van vertikaal en horizontaal samenhangend beleid.

CHLO (Commissie van Gils).

Een belangrijk punt was het werk van de commissie van Gils. Standpunten werden ingenomen over de Voorlopige Positiebepaling zowel als de Positiebepaling. Steeds duidelijker werd dat het NOGC, omdat het geen koepel is en uitgaat van een breed kultuurbegrip gekoppeld aan kunsten edukatie en emancipatie niet thuishoort in deze operatie van herstructurering van koepels op het terrein van de zorg en het sociaal kulturele vlak.

Kaderwet / Kunstenwet.

Al voordat de Beleidsnota van WVC uitkwam, waarin de minister het voornemen te kennen gaf de Kaderwet te willen intrekken had het NOGC het standpunt dat voor het terrein van de kunsten, inklusief de kunstbeoefening door amateurs en de kunstzinnige vorming een eigen wetgeving noodzakelijk was.

De Beleidsnota van WVC.

Kreeg daarom aandacht vanuit dit perspektief. Bovendien werd in RCW-verband gewerkt aan een ander wettelijk dak voor de te beschermen beleidsterreinen binnen het SCW.

Situatie Groningen.

De reorganisatie van het welzijnsbestel inklusief de kulturele raad in de provincie Groningen kreeg alle aandacht van het bestuur. Een delegatie reisde naar Groningen om in een gesprek met de gedeputeerde toe te lichten waarom een orgaan specifiek voor het terrein van de kunsten nodig was naast een advisering vanuit een welzijnsorgaan. De gedeputeerde bleek dit op langere termijn wel eens te zijn, maar koos op korte termijn voor de harde weg van herstructureren, de staten volgden hem daarin tot op grote hoogte.

vervolg Bestuurszaken

Vormgeving GOS.

Herhaalde malen werd aandacht besteed aan de vorm, maar ook aan de inhoud van het Gestructureerd Overleg Sociaal Cultureel Werk met de minister.

Raad voor de Kunst.

Opnieuw werd de minister gewezen op het feit dat vanuit het oogpunt van geografische spreiding bezien de Raad voor de Kunst zeer enzijdig was samengesteld. Deze schreef daarmee rekening te willen houden.

Centrale Beraden.

De positie van de centrale beraden in het bijzonder het mogelijke verdwijnen van de platformfunctie van deze beraden kwam t r discussie. Afgesproken werd zo mogelijk onze hulp aan te bieden.

Mediabeleid.

De Medianota, in het bijzonder de positie van de kulturele en maatschappelijke organisaties in de bestuurlijke gedingen van de NOS nam een centrale positie in in de beraadslagingen. Op verschillende wijze werd stelling genomen tegen de beleidsvoornemens van de minister.

Studiedag.

Het in het direktorenenoverleg opgevatte plan een interne studiedag te organiseren over de taak, plaats en functie van de provinciale kulturele raden, werd door het bestuur overgenomen.

Evaluatie nieuwe bestuursvorm / statutenwijziging.

Gewerkt werd aan de voorbereiding van de wijziging van de statuten om deze aan te passen aan de nieuwe bestuursvorm, die met enige kanttekeningen in de evaluatie werd goedgekeurd.

Handboeken Kunsten.

Het bestuur hechtte er zijn goedkeuring aan om als vervolg op het Handboek Beeldende Kunst ook Handboeken te gaan maken voor andere terreinen, opnieuw in samenwerking met Federatie van Kunstenaarsverenigingen en Boekmanstichting.

DIREKTEURENOVERLEG

Samenstelling van het overleg

Groningen	vakature
Friesland	P.Hemminga
Drenthe	A.E.Brons
Overijssel	G.W.Stuiveling , gedeeltelijk waargenomen door Th. Jansma
Gelderland	C.Schepeel
Utrecht	M.Leeflang
Noord-Holland	W.Penders
Zuid-Holland	E.Akkermans
Zeeland	H.W.A.Koch
Noord-Brabant	T.W.M.Frenken
Limburg	H.Chr.C.Dobbelstein
NOGC	D.de Wit (sekretaris)

Het overleg kwam in het verslagjaar zeven keer bijeen onder een wisselend voorzitterschap.

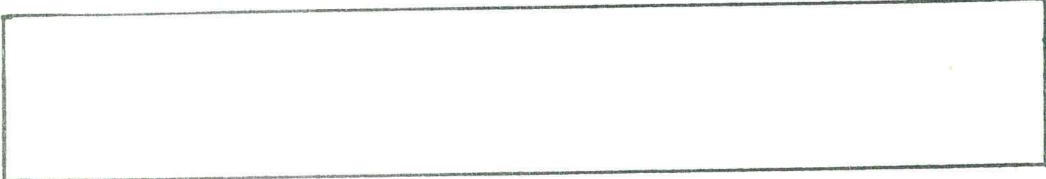
Werkzaamheden

Het uitwisselen van ideeën en ervaringen, het elkaar informeren over de ontwikkelingen in de eigen provincie, vormt de vaste kern van de ontmoetingen van de directeuren van de provinciale culturele raden bij het NOGC. Naast bevordering van de eigen deskundigheid stimuleert dit de gezamenlijke meningsvorming en dient het de advisering aan het bestuur van het NOGC.

In het verslagjaar is aan de volgende onderwerpen in het bijzonder aandacht besteed.

Gewestelijke Cultuur

In aanwezigheid van de heer R.Smaling, toegevoegd sekretaris van het Beraad voor het Nederlands Volksleven werd over de ontwikkelingen op dit terrein van gedachten gewisseld. Gekonstateerd werd, dat de belangstelling voor uitingen voor volkskultuur de laatste jaren weer toeneemt en dat er op dit terrein veel verenigingen / vrijwilligers actief zijn, onder andere met het verrichten van (inventariserend) onderzoek. Het ontbreekt echter vaak aan geld en deskundige ondersteuning. Het BNV probeert hierin te voorzien, ondermeer door het verzamelen en uitgeven van overzichtsmateriaal.

vervolg direktorenoverleg

Provinciaal Filmbeleid

Uit een globale inventarisatie bleek, dat van een provinciaal beleid op dit terrein nog nauwelijks kan worden gesproken. De aandacht is in het algemeen gericht op het uitbouwen van een service-functie, in de vorm van het verzamelen en beschikbaar stellen / uitlenen van materiaal en apparatuur. Incidenteel worden subsidies verleend voor bepaalde produkties.

Archiefbeleid

Het "Voorlopig standpunt" van de minister van WVC met betrekking tot de "Diskussienota Archiefbeleid" was aanleiding om dit punt te agenderen. Besloten werd mee te doen aan de discussie hierover in IPO-verband. De heer F.D.Zeiler, provinciaal konsulent bij de Culturele Raad Overijssel maakte namens het NOGC deel uit van een ad-hoc-werkgroep van het Interprovinciaal overleg (IPO) voor algemene en personeelszaken, die eind november een advies uitbracht als grondslag voor het kommentaar van de gezamenlijke provincies.

Mediabeleid

Zoals vorig jaar al werd vermeld, is dit een steeds terugkerend aandachtspunt in de bijeenkomsten van het direktorenoverleg. Aan de orde kwamen deze keer ontwikkelingen terzake van edukatieve programma's bij de regionale omroep, de organisatie van studiebijeenkomsten met de vertegenwoordigers van de culturele en maatschappelijke organisaties in de verschillende NOS-geledingen (bestuur, programmaraden) -in samenwerking met het NCVO- en de becommentariëring van de Medianota.

Samenstelling Raad voor de Kunst

Hiervoor werden aanbevelingen opgesteld. Daarnaast werd het bestuur geadviseerd als NOGC de minister te wijzen op de oververtegenwoordiging van de randstad in de Raad voor de Kunst en te pleiten voor "versterking van het provinciale/ regionale geluid".

Later in het jaar moest gekonstateerd worden, dat er in dit opzicht hoegenaamd niets veranderd was. Daarop werd besloten de sekretaris van de Raad voor de Kunst voor een gesprek uit te nodigen.

vervolg direktorenoverleg

Museumbeleid

Het museumbeleid kreeg ook dit jaar veel aandacht. De heer F.D.Zeiler, provinciaal museumkonsulent voor Overijssel, hield in het direktorenoverleg een uitvoerige inleiding, waarbij hij een zeer systematisch overzicht gaf van de beleidsontwikkelingen, vanaf het verschijnen van de ministeriële Nota Museumbeleid uit 1976 tot heden. Uiteraard werd hierna ook van gedachten gewisseld over de implicaties voor het beleid in de verschillende provincies.

Cultureel Rapport 1983 CR Zuid-Holland

Betreffend rapport was opgesteld met de bedoeling een goed beeld te krijgen van de geldstromen en het beleid in de provincie Zuid-Holland en ook om te kijken hoe dat beleid past op dat van het rijk en de gemeenten. Het was gegoten in de vorm van een vergelijking met andere provincies, teneinde de verschillen duidelijk tot uiting te laten komen. Op een aantal terreinen bleek duidelijk een achterstand in Zuid-Holland te bestaan. Het rapport bevatte dan ook een aantal aanbevelingen om daar wat aan te doen, met inbegrip van de financiële vertaling.

Het direktorenoverleg boog zich uitvoerig over het rapport en de daarin vervatte gegevens. Dit vormde de direktie aanleiding voor het maken van een gezamenlijke notitie over plaats, taak en functie van de provinciale culturele raden, ter voorbereiding van een studiedag.

Positie / taken raden

In het jaarverslag over 1982 staat vermeld, dat dit voortaan een vast agendapunt zou vormen bij de onderlinge informatie-uitwisseling. Dat daarbij in eerste instantie opnieuw veel aandacht uitging naar de situatie in Groningen laat zich raden. Uiteindelijk kwam het tot een gesprek tussen de verantwoordelijke gedeputeerde en een delegatie van het NOGC, waarbij van NOGC-zijde werd gepleit voor het toch in een of andere vorm behouden van de functies van de raad op het terrein van de kunsten. In mei viel de beslissing de subsidiëring van de raad met ingang van 1985 te beëindigen. Aan het behoud van de functies wordt nog gewerkt, onder andere in de vorm van provinciale steunpunten voor de kunstzinnige vorming en de kunsten.

vervolg directeurenoverleg

Studiedag

In directe samenhang met de vorige twee punten werd besloten een aparte studiedag te organiseren over taak, plaats en functie van de provinciale culturele raden. Op basis van een notitie van de directeur van het NOGC werd een voorbereidingskommissie ingesteld, die als opdracht kreeg: "Een op de vragen van de toekomst gerichte studiedag (te organiseren) met aandacht voor dié functies, nodig en onmisbaar voor een optimale ontwikkeling van de cultuur in ieder der provincies". Het bestuur ging met de opzet akkoord. Of er een nieuwe publikatie komt -ter vervanging van de "Nota Taakopdracht van een provinciale culturele raad" uit 1972- werd door het bestuur afhankelijk gesteld van de resultaten van de studiedag. Gepland werd de studiedag voorjaar 1984 te doen plaatsvinden.

Ontwerp Rijksprogramma Welzijn Minderheden

Tegen het einde van het verslagjaar werd in het directeurenoverleg een eerste bespreking over deze problematiek gehouden. Afgesproken werd hieraan gerichte aandacht te besteden door in eerste instantie te inventariseren hoe de situatie per provincie ligt, welke geldstromen en projecten er zijn en op welke wijze samengewerkt kan worden.

C.J.P.

De heer C.Koeman, werkzaam bij de Culturele Raad Noord-Holland en bestuurslid van de nieuwe Federatie CJP was te gast bij het directeurenoverleg om een inleiding te houden over de bevindingen uit het Noordhollandse rapport "Het CJP tussen jeugd, cultuur en kunst". Naar aanleiding hiervan werd van gedachten gewisseld over de jongste ontwikkelingen in de Federatie CJP. Ondanks verschillen in opvatting overheerste toch de mening, dat het CJP nog steeds een zinnig instrument vormt om de cultuurparticipatie van jongeren te bevorderen, mits dat gepaard gaat met een daarop afgestemd beleid. Besloten werd daarom de ontwikkelingen in het beleid van de Federatie CJP positief kritisch te blijven volgen.

Overige zaken

Zonder verder op details in te gaan valt nog te vermelden

vervolg direktorenonverleg

11

dat de volgende onderwerpen aan het direktorenonverleg werden voorgelegd: de wachtgeldproblematiek ten aanzien van werknemers bij de diverse funktionele raden, (het kommentaar op) de Positiebepaling van de Commissie Herstrukturering Landelijke Organisaties (van Gils), de Invoeringswet Kaderwet Specifiek Welzijn, respektievelijk de "Beleidsnota inzake Wetgeving Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur", een adhesiebetuiging aan de manifestatie tegen de bezuinigingen op de BKR en het rapport Voorzieningsfonds voor Kunstenaars.

Samenstelling van het overleg

Groningen	vakature
Friesland	J.Lamminga
Drenthe	W.J.Ritzema
Overijssel	G.van Surksun
Gelderland	B.Cats
Utrecht	M.Leeflang
Noord-Holland	L.van der Molen
Zuid-Holland	N.Halbertsma
Zeeland	H.W.A.Koch (voorzitter)
Noord-Brabant	L.Pirenne
Limburg	C.Prins
NSKV	P.Quelle (waarnemer *)
NOGC	D.de Wit (sekretaris)

Het overleg kwam in het verslagjaar vijf keer bijeen.

Werkzaamheden

In het jaarverslag 1982 werd melding gemaakt van een wat moeizame aanloop van dit overleg, mede als gevolg van enigszins beperkte mogelijkheden voor begeleiding. In 1983 deed zich dit probleem nog voelen, hoewel er meer stabiliteit kwam in de samenstelling. Na de zomer vond er op het NOGC een wisseling in het sekretariaat plaats; het voorzitterschap werd niet gewijzigd.

Het met elkaar uitwisselen van ervaringen en gegevens over de beleids- en werkontwikkelingen in de provincies vormt vooral in dit overleg nog de belangrijkste basis van de bijeenkomsten.

De onderwerpen, die daarbij ter sprake komen hebben alle direkt of indirekt te maken met de ontwikkeling van de provinciale steunfunctie KV en/of AK. In het verslagjaar is hier veelvuldig aandacht aan besteed, zowel wat de inhoud als de vormgeving betreft. Een belangrijk aspect hierbij is de verhouding tussen het werk van de raad en dat van een instituut of centrum dat met de invulling van de provinciale steunfunctie wordt belast. In dit verband is ook herhaalde aandacht besteed aan de rapporten en eindverslagen van de AKU-projecten. Met veel belangstelling wordt het ministeriële standpunt dienaangaande tegemoetgezien. Bij het uitwisselen van

*) Nederlandse Stichting voor Kunstzinnige Vorming

vervolg overleg AK/KV

14

van informatie over de provinciale plannen en programma's voor sociaal-cultureel werk is veel gesproken over de bezuinigingen op het terrein van de KV en AK. Met de SOM en het VCO samen werden acties ontplooid om de veelal ingrijpende kortingen op de subsidies van muziekscholen en creativiteitscentra te voorkomen.

Naar aanleiding van de "Beleidsnota inzake wetgeving welzijn welzijn, volksgezondheid en cultuur" van de minister van WVC, werden de leden van de Tweede Kamer benaderd met een verzoek het werk op het terrein van de KV en AK te behoeden voor verdere bezuinigingen (op het sociaal-cultureel werk) en ervoor te zorgen, dat de relatie met de kunsten niet wordt losgelaten.

Een kwestie die eveneens tot het uitspreken van verontusting leidde, was de gang van zaken rond de plaatsing van de konsulenten muziek en basisonderwijs. Het bleek dat in alle provincies rechtpositionele problemen waren ontstaan bij de aanstelling van deze konsulenten.

Verder eiste ook de totstandkoming van het LOKV veel aandacht op. Nadat eerder commentaar was geleverd op de concept-programmeringsstructuur van het LOKV werd naar aanleiding van de definitieve nota "Programmeren en besturen" nog eens gewezen op de bij de provinciale culturele raden aanwezige deskundigheid. In genoemde nota was namelijk het LOKV op het probleem gestuit welke organisaties het meest in aanmerking zouden komen voor overleg terzake van de samenstelling van een (deskundige) programmaraad.

Bij het besteden van aandacht aan de agenda's van het OKA, het Overleg Kunstzinnige Vorming / Amateuristische Kunstbeoefening van WVC, werd van gedachten gewisseld over de positie van de Centrale Beraden. Beëindiging van het subsidie zou niet mogen betekenen, dat de functies die deze beraden vervullen, verloren zouden gaan.

Tenslotte werd in het verslagjaar nog kort aandacht besteed aan de AVION-kursussen en de (afzonderlijke) positie van de Amateuristische Kunstbeoefening. Ten aanzien van de AVION-kursussen zal via de RCW worden deelgenomen aan een klankbordgroep van de begeleidingskommissie. De positie van de AK zal in het komende jaar nog eens apart onder de loep worden genomen.

Samenstelling van het overleg

Groningen	J.Wijle
Friesland	H.Mous
Drenthe	S.B.Dekker
Overijssel	G.Boeschoten
Gelderland	B.Cats
Utrecht	M.Leeflang
Noord-Holland	G.W. in 't Hout
Zuid-Holland	R.Huisman
Zeeland	H.W.A.Koch (voorzitter)
Noord-Brabant	J.Valentijn (NBKS) *
Limburg	J.W.A.M.Volleberg
NOGC	A.G.J.Entius

Werkzaamheden

Fungeren als interprovinciale denktank, zo formuleerden we het vorige jaar wat onbescheiden het werk van de overleggen in het algemeen. Wel, dat was in het zêër turbulente verslagjaar zêër van toepassing op het BK-overleg.

De onderwerpen die aan de orde kwamen hadden alle te maken met het rijksbeleid in en de doorwerking daarvan in het hele land voor het "kunstenaarsbeleid". Voor het "kunstbeleid" om deze analytische tweedeling even te gebruiken, was meer specifiek sprake van de doorwerking naar het niveau van de provincie.

De BKR stond ter discussie, een duidelijke gezamenlijke stellingname, vrijwel unaniem over de maatregelen van staatssecretaris de Graaff werd gevolgd door het inspelen op beleidsvoornemens van WVC. Aanvankelijk door het bekomentariëren van de Beleidsnota's A en B, door middel van een door de kulturele raad Friesland vormgegeven gezamenlijk - op één provincie na - kommentaar.

Vanzelfsprekend was ook in het verslagjaar sprake van goed overleg met WVC, zowel in het overleg zelf als in Rijswijk vonden gesprekken plaats met de afdeling Beeldende Kunst en Bouwkunst.

De relatie met de Raad voor de Kunst voor dit beleids-terrein verliep via de voorzitter van de afdeling BK&B.

* vanaf de oprichting neemt de Nieuwe Brabantse Kunststichting (NBKS) deel aan het overleg.

vervolg overleg beeldende kunst

Andere specifieke onderwerpen die in het overleg aan de orde kwamen waren onder meer:
Beeldende kunst in opdrachtsituaties; De financiële situatie in de provincies; Atelierbeleid.

Samenstelling van het overleg *)

Op 1 januari was de samenstelling van het overleg als volgt:

Elly Kaak en Corrie Bosma - konsulentess Cultuurele Raad Groningen
 Frederika Gepken en Maria Ratering - konsulentess Fryske Kultuerried
 Hanneke Dantuma en Chaja Goldberg - konsulentess Drentse Vrouwenraad
 Cokkie Blom - konsulente Cultuurele Raad Overijssel
 Riet Schaper en Marja Buys - konsulentess Cultuurele Raad Gelderland
 Joke Janse de Jonge en Riet Ligthart Schenk - konsulentess Stichtse Cultuurele Raad
 Liesbeth Kroon, Pauline Sweys en Krijnie Verlaan - konsulentess Cultuurele Raad Noord-Holland
 Ellen Brugmans, Nellie de Geest, Marijke Maes en Geesje de Clercq - Cultuurele Raad Zuid-Holland
 Ine Bloemen en Lisette de Wijn - konsulentess Zeeuws Cultureel Steunpunt voor kunstzinnige vorming en volwassenedukatie
 Corrie van Rijn - konsulente Provinciaal Opbouworgaan Noord-Brabant
 Hermien Keiren - sekteie vorming Cultuurele Raad Limburg en Trudy Drissen - vrijwillig medewerkster provinciaal VOS-projekt Limburg

Lisette de Wijn werd in de loop van 1983 wegens vertrek vervangen door Marion van Bergen Henegouwen.

Alle medewerksters, met uitzondering van de konsulente van Noord-Brabant, zijn part-time aangestelden.

Het voorzitterschap wordt roulerend gevoerd door alle konsulentess.

Het sekretariaat berust bij Mies Noordenbos van het NOGC (part-time medewerkster).

Het overleg heeft in 1983 zes maal 2 dagdelen vergaderd. Ook vond een driedaagse konsulententraining plaats over Vrouw en Beleid met een vervolgdag. Daarnaast werd vanuit het overleg een kommissie gevormd die samen met vrouwen uit andere landelijke organisaties (LOPV; Internaatwerk, Stichting BOUW) de voorbereiding van een aantal studiedagen ter hand nam. Dit initiatief heeft geleid tot 3

*) per 31 december

EVV = Emancipatorisch Vormingswerk met Vrouwen

studiedagen, die bezocht werden door ongeveer 50 (betaald werkende) vrouwen uit diverse instellingen op plaatselijk, provinciaal en landelijk nivo. Aanleiding tot deze bijeenkomsten was de verontrusting over ontwikkelingen die het werk bedreigen: bezuinigingen; afbouw rijksbijdrageregeling emancipatiewerk; de wet op de volwassenenedukatie. Eén van de konklusies van deze bijeenkomsten was dat bundeling van informatie, beleids- en strategiediskussies noodzakelijk zijn om zicht te houden op alles wat het vrouwenwerk aangaat. Om dit te realiseren werd een aanvraag gedaan om 2 part-time emancipatiewerksters, die mede door middel van een nieuwsbrief de noodzakelijke dwarsverbindingen tot stand moesten brengen. Zulk een licht steunpunt zou kunnen worden aangehaakt bij één van de bestaande instellingen, danwel het NOGC-steunpunt kunnen versterken. De aanvraag is afgewezen.

Werkzaamheden

Het belangrijkste onderdeel van de overleggen is de informatie-uitwisseling.

De drie ad-hoc-werkgroepen rondden hun werkzaamheden af:

1. training vrouw en beleid. De konsulententraining vindt haar weg in alle provincies en gaat doorstromen naar het plaatselijk werk.
2. volwassenenedukatie. Konsulentes van Zuid-Holland en Groningen hadden veelvuldige kontakten met de projektstaf volwassenenedukatie en koppelden terug in de overleggen. Zij blijven zich met de materie bezighouden.
3. uitbreiding landelijk steunpunt. Lijkt op dit moment niet haalbaar.

Belangrijkste onderwerpen van bespreking waren:

- Wet op de Volwassenenedukatie en het veiligstellen van een deel van het vrouwenwerk binnen de basisedukatie.
- de in opdracht van de Emancipatieraad uitgevoerde studie van Ria Jaarsma: "Emancipatiebeleid van lokale en provinciale overheden".
en in samenhang daarmee
- de tijdelijke rijksbijdrageregeling emancipatiewerk.
Vanuit het overleg werden brieven gestuurd aan de

vervolg Overleg Emancipatorisch Vormingswerk met Vrouwen

minister teneinde afbouw te voorkomen. Verzoeken om adhesie gingen naar alle politieke vrouwenorganisaties.

- plaatsbepaling toekomst konsulentess. Konklusie was dat konsulentess zitten op het breukvlak volwassenenedukatie / emancipatie.
- werkgeversvereniging emancipatorisch vrouwenwerk.

De reguliere vergaderingen, de studiedagen en de konsulententraining worden door de sekretaris van het overleg georganiseerd. Voorts neemt zij deel aan het Beraad Vrijwilligerswerk van de Raad voor Cultureel Werk.

Ook werd deelgenomen aan:

- een door de NRMW georganiseerde "Werkdag Emancipatie",
- een Teletekst-demonstratie bij de Landelijke Stichting Werkwinkel
- een studiedag van de Werkgeversvereniging Emancipatorisch Vrouwenwerk i.o.
- een studiedag "Toegang tot/behoud van betaald werk" van de Stichting Ombudsvrouw
- een studiedag "Vrouw in de politiek" op het ministerie van Binnenlandse Zaken

In zulke gevallen vindt terugkoppeling plaats in de overleggen.

Aan een NOGC-kommentaar op de hoofdlijnen-notitie van minister Deetman werd een aandeel geleverd vanuit de optiek van het emancipatiewerk.

Het steunpunt bij het NOGC wordt veelvuldig benaderd voor allerlei adviezen. Een greep:

- Radio Volksuniversiteit (artikel in "Op Schrift")
- Koördinatie Organisatie Dienstverlening Oorlogsgetroffenen IKODO over VOS-kursussen
- Stichting TELEAC over assertiviteitskursussen
- Koninklijk Instituut voor de Tropen over programma vrouwen in de derde wereld
- Nederlands Filmmuseum over vrouwenfilms

vervolg Overleg Emancipatorisch Vormingswerk met Vrouwen

20

- WVC over kijk - praat - materiaal voor vrouwen-groepen
- Post-Akademisch Onderwijs Sociale Wetenschappen (PAOS) over onderwerpen speciaal voor vrouwen.

In 1983 werden 4 Nieuwsbrieven "Geknipt voor konsulentess" verzorgd.

Samenstelling van het overleg

Groningen	J. Brouwer
Friesland	J. Lamminga
Drenthe	G. Drenthen
Overijssel	G. van Surksum
Gelderland	B. Cats (voorzitter)
Utrecht	P. Greven
Noord-Holland	A. Bodegraven en R. Herrmann
Zuid-Holland	W. de Korver
Zeeland	W. Hofman
Noord-Brabant	L. Pirenne
Limburg	S. Spauwen
NOGC	F. Polter (sekretaris)

Werkzaamheden

In 1983 werd evenals in vorige jaren in het muziekoverleg een belangrijke plaats ingeruimd voor het elkaar informeren over de activiteiten op het gebied van muziek en dans in de eigen provincie en het daarop aansluitende beleid van het provinciebestuur. Daarnaast werden een aantal thema's behandeld en waren een aantal bijeenkomsten gewijd aan activiteiten van landelijke organisaties en ontwikkelingen op het terrein van het rijksbeleid. In een aantal gevallen werden daarbij funktionarissen van landelijke organisaties en/of ambtenaren van het departement van WVC uitgenodigd.

Het muziekoverleg kwam in 1983 10 keer bijeen. Daarnaast werd een bijeenkomst over dans gehouden.

In vorengenoemde bijeenkomsten werden naast informatie-uitwisseling de volgende onderwerpen behandeld.

- Kriteria provinciale subsidies amateuristische kunstbeoefening.
- Muziekbeleid Federatie van Kunstenaarsverenigingen. De heer Mat Schoenmakers heeft een overleg bijgewoond om de federatie-nota over muziekbeleid nader toe te lichten.
- Orkestenbestel. De naar aanleiding van het te verwachten rijksbeleid over de orkesten door de heer Sytse Smit gepubliceerde nota over mogelijk provinciaal muziekbeleid is door de auteur in een overlegbijeenkomst

vervolg overleg muziek en dans

22

toegelicht. Een door het overleg samengesteld commentaar is als een NOGC-publicatie naar belanghebbenden verzonden.

- Het onderwerp "decentralisatie landelijke organisaties amateuristische kunst (muziek)" is in een bijeenkomst van het overleg besproken in aanwezigheid van de heren W.S. van Heusden en J. van Opstal, ambtenaren van de afdeling AK/KV van het ministerie van WVC.
- Het rapport van de Landelijke Werkgroep Orkestenbestel is in meerdere bijeenkomsten besproken. Een uitvoerige bespreking hiervan vond plaats in aanwezigheid van de heer J.E. Hoogerbrug van de afdeling muziek en dans van het ministerie van WVC. De te verwachten beleidsmaatregelen blijken dan nog niet geheel doorzichtig te zijn.
- "Muziekuitleen" is in het overleg behandeld aan de hand van de concrete werkwijze van de Muziek Uitleen Gelderland.
- Mevrouw Tan Mei Hwa, werkzaam bij het advies- en overlegorgaan voor het Hoger Beroepsonderwijs leidde op een bijeenkomst de discussie in over de fusieplannen voor het HBO van de minister van onderwijs. De discussie richtte zich vooral op de te verwachten (desastreuze) ontwikkeling voor het kunstvakonderwijs in de regio.
- Op meerdere agenda's kwam het onderwerp popmuziek voor. Tegen het einde van het verslagjaar bleken meerdere provincies een eigen popmuziekbeleid te ontwikkelen.
- Het dansoverleg inventariseerde de diverse provinciale bemoeienissen met de dans.

Samenstelling van het overleg

Groningen	O.Rademaker
Friesland	J.Brandsma
Drenthe	A.E.Brons
Overijssel	A.Ponsteen
Gelderland	H.van Weelden-van der Voort
Utrecht	P.Greven
Noord-Holland	A.van Otterloo
Zuid-Holland	M.Tulp
Zeeland	W.Hofman (voorzitter)
Noord-Brabant	L.Pirenne
Limburg	G.Tijhuis
NOGC	A.G.J.Entius (sekretaris)

In het verslagjaar lukte het beter dan vroeger om de verschillende funkties van het overleg vorm te geven. Het beraad leidde tot gezamenlijke stellingname en de aard van het overleg verdiepte het werk van de kollega's. Representatie, het present stellen van het provinciale kultuurbeleid gelukte hierdoor beter. Ook al omdat deze landelijke kontakten in Amersfoort, in het overleg zelf werden onderhouden.

In het overleg werd aandacht besteed aan de volgende zaken:

Kinder- en jeugdtheater

Kwam verschillende malen opnieuw aan de orde, gekeken werd naar het effekt van het Inhaalplan, de subsidiëring in de verschillende provincies.

Gesproken werd over het specifiek provinciale beleid zoals dat vorm zou kunnen krijgen door middel van Voorstellingsubsidie, Circuitvorming. Een Overijssels advies over Projektsubsidies werd als zodanig besproken.

Het provinciale beleid kwam in wat abstraktere zin aan de orde doordat Gerda Meijer, stageaire van het Instituut voor Theaterwetenschappen Utrecht, een Vergelijking van provinciale begrotingen maakte aan de hand waarvan een uitgangspuntendiskussie plaats kon vinden.

Het WVC-beleid in het algemeen kwam aan de orde in een

vervolg theateroverleg

24

vergadering waarbij de heer Lawson, hoofd van de afdeling Theater van WVC, aanwezig was.

In de daarop volgende bijeenkomst werd het Beleid van de Raad voor de Kunst besproken. Mevrouw Hoek, sekretaris van de afdeling Muziek en Theater, was daarbij aanwezig. Afspraken werden gemaakt om te komen tot het inschakelen van het provinciale nivo in het stadium voor de advisering.

Vanzelfsprekend werd in deze lijn aandacht besteed aan de adviesaanvraag van de minister aan de Raad voor de Kunst, en vervolgens aan het advies van de Raad voor de Kunst over het Toneelbestel.

Samenstelling van het overleg

Groningen	vakature
Friesland	J.Castelein / J.v.d.Luit
Drenthe	W.van Essen
Overijssel	vakature
Gelderland	H.v.Weelden-v.d.Voort
Utrecht	vakature
Noord-Holland	B.v.Oyen
Zuid-Holland	A.G.Hoogeveen
Zeeland	Th.Adriaansens
Noord-Brabant	T.Lensen (en C.Zijlmans)
Limburg	C.Prins
NCVO	H.Braakenburg (waarnemer)
NOGC	D. de Wit (sekretaris)

Het voorzitterschap werd vervuld door H.v.Weelden-v.d.Voort (CR Gelderland). Het overleg kwam in 1983 vijf keer bijeen en er werd een bezoek gebracht aan Radio Fryslân.

Werkzaamheden

Naast het uitwisselen van ervaringen en het elkaar informeren over de ontwikkelingen in de verschillende provincies, als vast punt van de agenda, is in de bijeenkomsten in 1983 vooral aandacht besteed aan de volgende zaken:

Kontakten met het NCVO

Het belang van het onderhouden van kontakten met elkaar is duidelijk: het overleg vormings- en ontwikkelingswerk van het NOGC en het samenwerkingsorgaan NCVO bewegen zich op hetzelfde terrein, maar zijn beleidsmatig verschillend gericht. Het overleg is een bundeling van provinciaal werkzame mensen (horizontaal), in de eerste plaats gericht op het provinciale beleid, het NCVO is een landelijke vereniging van VO-organisaties en vertoont als zodanig een verticale opbouw. Mede om contact te houden met de ontwikkelingen in de provincies neemt het NCVO als waarnemer deel aan het overleg vormings- en ontwikkelingswerk van het NOGC. Omgekeerd is dit echter niet het geval, in de werkgroepen van het NCVO hebben alleen vertegenwoordigers uit de aangesloten ledenorganisaties zitting. Beoogd wordt

vervolg overleg vormings- en ontwikkelingswerk

de samenwerking te bevorderen door uitwisseling van vergaderstukken, funktionarissenoverleg en deelname over en weer aan nieuw op te zetten projekten/werkgroepen. Van de zijde van het NCVO werd bijvoorbeeld de problematiek van de steunverlening aan vrijwilligersorganisaties in de provincies aan de orde gesteld. In het overleg vormings- en ontwikkelingswerk kon hier heel direkt vanuit de verschillende provinciale situaties op worden ingegaan, informatie worden gegeven en tevens worden teruggekoppeld naar de raden.

Natuur- en milieu-educatie

In aanwezigheid van twee onderzoekers (informateurs) is een inventarisatie gehouden van het natuurbeschermings-educatie-werk, dat in de verschillende provincies plaatsvindt. Zo zijn er in de meeste provincies konsulenten van het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie aangesteld, die zich bezighouden met het geven van voorlichting, het verzorgen van kursussen en het opzetten van projekten ("Natuur in de stedelijke omgeving"). De bedoeling van de onderzoekers was de mogelijkheden te bekijken voor het opzetten van een ondersteuningsstructuur, eventueel aangevuld met provinciale platforms. Tevens werd hiermee beoogd de relatie met het sociaal-kulturele en edukatieve werk meer te ontwikkelen.

Omroep en edukatie

Edukatie als aspekt van omroepbeleid valt ook binnen de aandachtssfeer van het overleg vormings- en ontwikkelingswerk. In het verslagjaar werd bijvoorbeeld een reaktie uitgebracht op het advies "Kabeltelevisie voor edukatief gebruik" van de Adviesgroep Volwassenenedukatie.

Tevens werd in dit kader een studiebezoek gebracht aan Radio Fryslân, de enige regionale omroep die gerichte edukatieve programma's verzorgt, mede ter voortzetting en verbreding van de programma's die werden opgezet voor de begeleiding van het Open School-proefprojekt Zuid-West Friesland, dat in 1977 van start ging. Het was een zeer leerzaam bezoek, waarbij in een nagesprek met de programmamakers uitvoerig van gedachten kon worden gewisseld over de ontwikkeling van de programma's in samenwerking met instellingen en deelnemers uit het veld van de volwassenenedukatie.

vervolg overleg vormings- en ontwikkelingswerk

Tenslotte is in dit kader ook aandacht besteed aan de totstandkoming (van de programma's) van Feduco, de Federatie Educatieve Omroep. Door het bijwonen van de terugkoppelingsbijeenkomsten van de RCW wordt deze ontwikkeling gevolgd.

Kaderwet Volwassenenedukatie

Begin februari 1983 verscheen het gewijzigd ontwerp van wet "Voorstel van wet van de heren Van Kemenade, Worrell en Wallage houdende vaststelling van een wettelijk kader voor de volwassenenedukatie (Kaderwet Volwassenenedukatie)". Het betrof hier een wijziging van het Initiatief-wetsontwerp "Harmonisatie vorming en opleiding van volwassenen" van 1981. Het overleg vormings- en ontwikkelingswerk bracht een kommentaar uit waarin verwezen werd naar het kommentaar uit 1981 en waarin nogeens met veel nadruk werd gepleit voor een eigen plaats en functie van de provinciale edukatieve werkplaatsen (in ontwikkeling).

"Over de grens"

Onder deze titel bracht de RCW een notitie uit, waarin was geprobeerd duidelijk te maken wat als edukatief werk voor volwassenen kan worden aangemerkt binnen het -vrij vaag omschreven- gebied van het sociaal-cultureel werk. Het overleg vormings- en ontwikkelingswerk diskussieerde erover. Gekonkludeerd werd, dat de notitie een zinvolle handreiking vormde; tegelijkertijd had men er de nodige kanttekeningen bij. Het ontkoppelen van activiteiten en instellingen vond men bijvoorbeeld een riskante gedachte; organisaties zijn immers voorwaarde voor het werk, zo oordeelde het overleg vormings- en ontwikkelingswerk.

De Hoofdlijnennotities Volwassenenedukatie

Koncepten van de bij herhaling aangekondigde Hoofdlijnennotities Volwassenenedukatie van minister Deetman circuleerden al in het begin van het verslagjaar. Het duurde echter tot september voordat het definitieve Kamerstuk (18042) verscheen. Vanaf dat moment volgde de ene studiedag op de andere konferentie en lieten de leden van de projectstaf, evenals de minister zelf, niet na om bij elk van deze gelegenheden de beleidsvoornemens toe te lichten,

vervolg overleg vormings- en ontwikkelingswerk

dan wel te verkopen. Elke zichzelf respekterende organisatie op het gebied van de volwassenenedukatie stortte zich in de slijtageslag om tot een doorwrocht commentaar te komen. Het werd nog spannender toen duidelijk werd, dat het initiatief-ontwerp van de Kaderwet Volwassenenedukatie (zie boven) eerder dan de Hoofdpijnennotities in de Tweede Kamer behandeld zou worden.

Ook het overleg vormings- en ontwikkelingswerk van het NOGC zette zich aan het maken van een commentaar, dat maar moeizaam tot afronding kwam. Voordat het uiteindelijk 't predikaat NOGC-kommentaar kreeg, was er heel wat water en wijn gemorst. Toen het tenslotte aan de Tweede Kamer werd toegezonden, was het verslagjaar reeds afgesloten.

Positie VO-werk bij de raden

Een regelmatig terugkerend punt in de informatie-uitwisseling was de ontwikkeling van de volwassenenedukatie bij en vanuit de raden zelf. Er ontstond de behoefte om -met het oog op de toekomst- achterom te kijken: wat is er de afgelopen jaren tot stand gebracht, hoe is het overleg vormings- en ontwikkelingswerk bij de raden "ingebed", wat is de betekenis geweest van die "inbedding" bij de raden, wat is de beste structurering voor de toekomst in het licht van de discussie over positie en taken van de funktionele raden en de vormgeving van de provinciale steunfunctie. Met de komst van de Hoofdpijnennotities kwam daar de inhoudelijke vraag bij naar de breedte van de edukatie in relatie tot het werk van de raden. Gekonstateerd werd, dat het huidige edukatiebeleid van de rijksoverheid wel een erg waterig uitvloeisel is van het cultuurpolitieke principe van de permanente edukatie. Die "positiebepaling" is overigens nog niet afgerond.

Een andere positiebepaling, die van de Kommissie Herstrukturering Landelijke Organisaties (Kommissie van Gils), kreeg ook nog de nodige aandacht van het overleg vormings- en ontwikkelingswerk, evenals het Rijksprogramma Sociaal-Cultureel Werk en de ontwikkeling van het Vormingswerk in Internaatverband. Wat het laatste betreft bleek aan het eind van het verslagjaar, dat in enkele provincies afzonderlijke provinciale subsidieregelingen waren gemaakt. In 1984 zal daar nadere studie van worden gemaakt.

Sinds 1 november 1982 houdt Melissa de Vreede zich bij het NOGC op part-time-basis bezig met het inventariseren van edukatief tentoonstellingsmateriaal. Ter begeleiding werd een kommissie ingesteld, bestaande uit: Hoos Blotkamp (WVC), Dan van Golberdinge (Commanderie van Sint Jan, Nijmegen), Huub Mous (Culturele Raad Friesland), Ineke van Hamersveld (Boekmanstichting), Ton Entius (NOGC).

De werkzaamheden kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën:

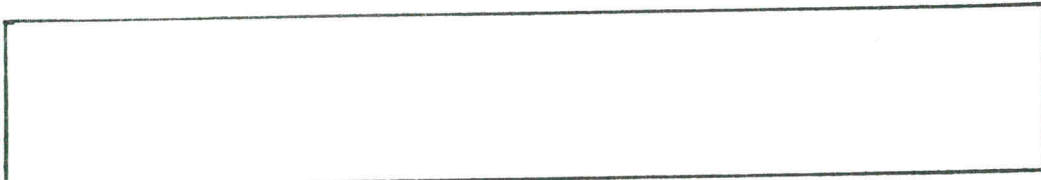
1. Opsporen en verzamelen
Musea, kulturele raden en andere instellingen die tentoonstellingen maken, worden schriftelijk en/of mondeling benaderd met de vraag hun materiaal ter beschikking te stellen. Om de kontinuïteit te garanderen moeten de kontakten steeds onderhouden worden.
2. Opslaan en ontsluiten
Het verzamelde materiaal wordt alfabetisch opgeborgen op plaats van herkomst. Voorts wordt het op thema toegankelijk gemaakt via een trefwoordensysteem en zal het ook mogelijk zijn te zoeken op doelgroep (bv. basisonderwijs).
3. Informatieverschaffing
Aan allerlei verschillende personen en instellingen wordt informatie gegeven over het tentoonstellingsmateriaal, over edukatieve diensten in het algemeen en hun bezigheden etc.
Over tentoonstellingen die de moeite van het bezoeken waard zijn verschijnen regelmatig artikelen in het Maandblad voor Beeldende Vorming.

SAMENSTELLING BURO

31

Ton Entius	direkteur: beeldende kunst / theater	100%
Freek Polter	medewerker: muziek / dans	40%
Dick de Wit	medewerker: vo / do / akkv	100%
Mies Noordenbos	medewerker: vrouwenwerk	50%
Jan Blonk	administratie / dokumentatie	100%
Marja Gelderman	notuliste	40%
Ria v d Sleet	sekretariaatsmedewerkster	60%
Evelien Toepoel	sekretariaatsmedewerkster	40%
André Esveldt	sekretariaatsmedewerker	WVM
Melissa de Vreede	projekt edukatief tentoonstellingsmateriaal	40%

VERTEGENWOORDIGINGEN

33

Van de talrijke kontakten die worden onderhouden voor en vanuit de overleggen en het bestuur, willen we slechts een globale indicatie geven door het opnemen van onderstaande lijst van vertegenwoordigen, die de meeste formele kontakten omvat. Daarnaast worden nog minder gestructureerde relaties onderhouden, op provinciaal nivo met gedeputeerden, met het IPO-Cultuur, op rijksnivo met ambtenaren en kamerleden, en ook met gemeenten en gemeentelijke culturele raden.

Een voorbeeld van de mogelijke reikwijdte van de kontakten willen we geven. De NOS-kontakten rondom de medianota. Samen met het NCVO fungeren we als samenroeper van de vertegenwoordig(st)ers van de kulturele en maatschappelijke organisaties in bestuur programma-raden en programma-coördinatiecommissies van de NOS. Dit jaar gebeurde dit met activiteiten gericht op het innemen van een gezamenlijk standpunt over de Medianota.

- <u>Boekmanstichting</u> bestuur	A.G.J.Entius
- <u>CBBV Centraal Beraad voor de beeldende Vorming</u> bestuur	L.v.d.Molen CR N.H.
- <u>CJP Cultureel Jongeren Paspoort</u> vereniging	D.de Wit
- <u>WVC</u> rijksdienst beeldende kunst	H.Koch CR Zeeland
- <u>Handboek Beeldende Kunst</u> redactie	A.G.J.Entius
- <u>NOS Nederlandse Omroep Stichting</u> bestuur	M.Dijkstra NOGC

vervolg vertegenwoordigingen

programmaraad radio	J.Ritsema CR N.H.
programmacoördinatie commissie TV	W.Penders CR N.H.
programmaraad TV	E.Wilmink CR Gelderland
- <u>NUC Nationale Unesco Commissie</u>	
culturele commissie	A.G.J.Entius
- <u>RCW Landelijke Raad voor Cultureel Werk</u>	
bestuur	F.Polter / C.Stapel
raad	J.de Bres CR Zeeland A.G.J.Entius F.Polter / C.Stapel
projectgroepen:	
wetgeving	A.G.J.Entius
werkgelegenheid	F.Polter
educatief werk	D.de Wit
vrijwilligerswerk	M.Noordenbos
delegatie Gestructureerd Overleg Sociaal Cultureel Werk (WVC-landelijke organisatie)	D.de Wit
- <u>VNG Vereniging van Nederlandse Gemeenten</u>	
commissie culturele zaken	F.Polter

ADRESSEN RADEN

35

Stichting Culturele Raad voor de provincie Groningen Martinikerkhof 27 9712 JH Groningen	050- 136888
Fryske Kultuerried Postbus 805 8901 BP Leeuwarden	058- 134615
Culturele Raad voor Drenthe Postbus 174 9400 AD Assen	05920- 13496
Culturele Raad Overijssel Postbus 1347 8001 BH Zwolle	038- 212863
Gelderse Stichting voor Culturele Zaken Eusebiusplein 39-46 6811 HG Arnhem	085- 592460
Stichtse Culturele Raad Mariaplaats 51 3511 LM Utrecht	030- 310307
Culturele Raad Noord-Holland Postbus 163 1970 AD IJmuiden	02550- 16941
Culturele Raad Zuid-Holland Bennoordenhoutseweg 23 2596 BA Den Haag	070- 245535
Zeeuwse Culturele Raad Postbus 407 4330 AK Middelburg	01180- 33024
Culturele Raad Noord-Brabant Oude Dieze 17 5211 KT Den Bosch	073-131364
Culturele Raad Limburg Havenstraat 3 6211 GJ Maastricht	043-11951